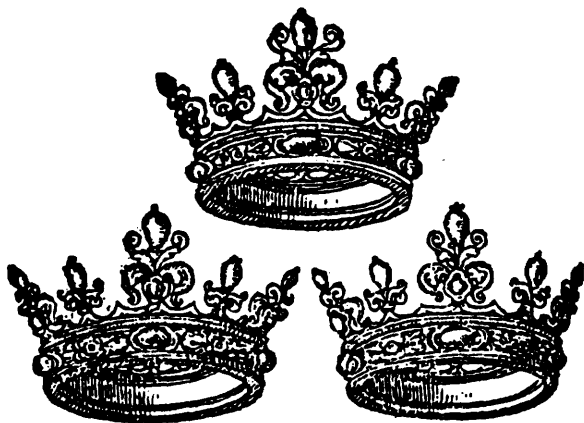

אגרת דרך ה' אשר

חבר החכמים שלם ובקי בחדרי תורה
מהר"ר משה ממראני יצ"ו

נרפס במצות הארון מסי' אלוויי בראגארין
בשנת שי"ג לפ"ק אשר תחת מסי'
פראנצסקו דונא יר"ה

פה וויניציאה

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשע"ב

ב
אגרת דרך ה' שחברתי בשנת ה'ש"ה בימי
המגפה השם יצילנו לחברים מקשיבים לקול הש"י.

יש בה מבוא שערים • וכ' שערים ונעולת שערים •
מבוא שערים יסוד זה הרמה המכשולות שיכשל בהם
האדם במחשבה ובדבור וכמעשה •

השער הא' ג' פרקים

הפרק הא' כמה שאלו כינו לבין קונו במחשכ' ביראתו
הפרק הב' כמה שכינו לבין קונו בדבור •
הפרק הג' כמה שכינו לבין קונו כמעשה ופי' ככל לבד

השער הב' ג' פרקים

הפרק הא' כמה שכינו לבין חזיריו וכיתו בטובת •
מחשבתו •
הפרק הב' כמה שכינו לכינס בדבור
הפרק הג' כמה שכינו לכינס כמעשה •

א כ ו ii

נעילת שערים ג' פרקים

הפרק הא' בקיום כ"ח מעת ככל יום
הפרק הב' כשיוכל לקיים כלל תרג' מעת בשנה קטן
בשעל וקטן בקריאה בזמן חיון ובתכלתו
אותן עליו לעשותן אם יטאו לידו זולת
עשרה מעת שיקרו בשנת השמטה ושבעה
כיוכל:
הפרק הג' כטוונת התמלה והכרכות

נדרשתי

ונמנאתי לאשר שלו וכקשו ממני
 חברים מקשיכי לקול ה'אצטרף
 עמהם לכל דבר שבקדוש'באהב'
 ה'ויראחו ושמעתי והוספתי לקח והשתלתי לקנא'תחטלות
 להשיג המבוקש דרך קנות אדם אהבת ה' ויראתו על פניו
 לבלתי יחטא כי גם החסידים ואנשי המעשה שברור אינם
 נוהגים כל כך בכל מה שצריך להזהר להיות נרין לבר כ'ט
 להיות חסיד * ולכן חשטתי להעלות על ספר פרטיו הדברים
 אשר יבטלו בס' רבים מבלי דעת בעת ההיא ולסקל מאכן
 ולפנו' דרך ה' והיה שם מסלול ודרך הקדש יקר' לה' ואפתח
 בדרך זה כ'שערים כעת * א' מימין הנכנס כינו לבין בוראו *
 וא' משמאל הנכנס כינו לבין ביתו וחכיריו במט' ואזהרות
 במחשבה ודבר ומעשה וקודם שאכנס לשערי' אתקן מבואו
 וארים מכשולים *

מבוא דרך ה' הוא הורעת מה שנכשל בו האדם כדי
 שיתרחק ולא יכשל בבואו אל הדרך והמכשלה
 הזאת כוללת שחת האזהרות התלויות במחשבה ודיבור
 ומעשה מה שכינו לבין קונו הוא כחשבו' בעיקרי הדת מציאו'
 ה' ויחודו ושאר העקרי' אס' הם אמיתיים או לא וכמו שכתוב
 ולא תתורו אחרי לבבכם וגו' * וכן חשבו מה למעלה מה
 למטה מה לפנים מה לאחור וההפגאה אחר ע' נראה שאין
 אמננו שלים * וכן אס' הוא מסופק בשום חלק מתור' שכתב
 ושכ' ע' או דבריו הנביאים והחכמים הראשונים אס' הם כבים
 או לא * וכן המחשבות הרעות והכטלות וההוררים הרעים
 מכטלים האדם מלחשוב בראת ה' ואהבתו ואס' ההרהורים
 שדברים הנשמיים מטמאים האדם בפועל כאומרם ז"ל לא
 יהרהר אדם כיום ויטא ליריטו מא' כלילה כל שכן בהרהורים

ומחשבות שהן הפך עקרי הדת ודברי חכמים שמטמאין קצת
האדם ומכשילים אותו להורידו לבאר שחת • וכ"ש שפוסלות
אלו המחשבות הרעות פלונות התפלה ועשיית המצות כי גם
המחשבות שאין בהם חטא והן טורח לאדם בהעמדת גופו
לעבודת ה' בעולם הזה הן שפלות ומפסידות כוונת התפלה
ועשיית המצו • ואין אבר באדם שיוכלנו בו כל מצות ואזהרות
התורה אלא הלב וכמו שאמר ז"ל בא חבוק ונהעמירן על
אחת דכתיב ונדיק באמונתו יחיה ואמונה היא בלב ובזהויות
האדם שלם באמונות התורניות לא יסור לחשוב במחשבות
ההפכיות וגם לא במחשבות והרהורים רעים • כי המחשבה
בהן מחלול הלב ומעלה עליו סיג שהוא נדבק בו ומוסל
האמונה המחוייבת המקנות לאדם חיי הע"ה • וככלל כל זה
יזהר האדם גם כן מלגור מנביא שקר ואלהויות נדיק בעיניו
ומלאהוב המסית מעבודת ה' ומלנסות ה' ואלהתבואות •

ובן צריך האדם להרים מכשול מלפניו מן המחשבות
שבינו לבין בניתו המצויים אצלו • שלא יחשוב
עליהם רעה בהשתמשו מהם במאכלו ובשאר צרכיו לחשרם
שלא עשו כהוגן או שהחביאו ממנו דבר לא יריכם לבך זכות
כי באמונה הם עושים כל זמן שלא יתבדר לו ההפך •

ובן מה שבינו לחבריו יריכם לזכות ולא ישנאם ולא יכעם
עליהם ולא יחשרם בשום דבר רע ולא יחשוב עליהם
מחשבות שידח מהן כרה ולא יחמוד מה שלהן ולא יאמן
לכבו מלית נדקה ולא ירע לבו בתתו אותה ולא יטבח מעשה
עמלק ואם יהיה לו כח ינקס ממנו •

והרבת המכשול שבדיבור כינו לבין קונו הם שלא
לעבוד ע"י דיבור ולא לגדף ולא להתגבא

בשם עז ולא לשקר ולא להסית ולא ללמד זכ' עליו ולא ישתוק
מלמד חוסה עליו ולא ידוח ולא ישאל באזכר וידענו מן
במה פמכטא האדם בשבעה על שוא ושקר או שבעה על
דבר שאין בו נזק או נזרים או הזכרת שם שמים לכט'ה או
במקו' שאינו ראוי או נבלות הפה ושיחה בטלה וליצנות ושיחת
חולי וחשבונות של רשות בבית הכנסת או בכית המדרש או
בשלת ויט *

ומה שבינו לבני ביתו בדיבור שלא לקללם ולא לחרפם
ולא ינער בהם ולא ידבר עליהם קשות ללא נזק
ולא יטיל עליהם אימה יתירה גם כי הם משועבדי' לו ותלויים
בו כינם הוא תלוי במי שאמר והיה העולם ומרחם עליו כן
הוא ינהג את בני ביתו ברחמים וינהלם לאט *

ומה שבינו לבין חבריו בדבר שלא יקללם ולא יחרפם
ולא ירגל בהם ולא ידבר עליהם לשון הרע ולא
יוציא עליהם שם רע ולא יזגם ונס בדברים ולא ילכ' ולא
יעיד עליה' סקר ולא יתן לפניה' מכשול בעצותיו ותחבולותיו
לתועלתו או להתכבד בקלונם או להזיקם בגוף או ממון וגם
לא יחניטם ולא ידבר אחר בפס' ואחד בלב:

והרבות המכשול במעשה כימ לקונו להיות נחנה מעז
או מכל מה שנעשה ממנה ודומה לה
שתלויות כוח קרוב לחמשים אזהרות עם מה שתלוי בדיבור
כל מה שנכלל בהלכות עז' וחקות הגוים ופלא לחלל את ה'
ולא למחוק שמותיו ולא לחלל שבתות ויט' ואיסורי נשים
ועריות קרוב למ' אזהרות הנכללות בספר נשי' וקדושה לר"ח
א' ואיסורי מאכלות כ"ז וקרוב לשלשים אזהרות התלויות
בזרעים במעשה נכללות בספר זרעים וטהרת ככל זמן

וכל מה שנמשך מכל אלו חזרותי
 ובה שכינו לבני ביתי וחבריו כמעשה שלא לנקום ולגמור
 ושלא לענות יחוס ולאמנה ולא להזיק לשום אדם לא
 כגופו ולא כממונו כל מה שנכלל בסדר נזיקין וקניין ומשפטי'
 ושופטי' שהם מטת: אזהרות פ"ב התלויות בינו לחבריו ואחר
 היות האדם נוהג בכל זה ימנע דרך סלולה ליכנס לשערי
 דרך ה':

השער הראשון

ג' פרקים

פרק ראשון להעלות במחשבתו בכל יום י"ב עקרם
 מניאות ה' ואחדותו ושהוא כבדל מנף
 וקדמון וארון העולם ונבואה לישראל ונבואת משה על כל
 הנביאים: והתורה היא מן השמים על ירו: ושלא תשתנס
 לעולם ושהוא מסניח על כל פרט: ושהוא נותן שכר טוב
 לטובים ומעניש לרשעים: ושישלח משיחנו ושיחיה מתינו
 ויעלה במחשבתו אהבת הכניסו כפעולותיו ומכותיו עד
 שישיגוהנה ויאבה ה': ויאמין ביראתו גם כן ויירא מעשיו
 וירמה אליו בכל יכלתו בדעות הטובות באהבה ורחמנות
 וגמילות הסדר ויעלה על לבו מפלאות תמים דעים בבריות
 עולם יש מאין והפלגת סדר הנהגתו בדברים הטבעיים
 ושלמות בריאת האדם בהיוורו יציר כפיו והסגולתו על ידיהו
 נח והאבות והנמים שהפליא אתם להוניה מורעם וזע קדש
 ברום

מרוי ה' לקבל תורתו והניסים והנפלאות שעשה עמהם
 כינאות מצרים ובמדבר ובבניסם לארץ ועמדם בה וכנין
 בית המקדש והנמים שהיו מצויים בה וגלותם על חטאתם
 שלא שמעו לדברי תוכחות הנביאים ע"ה ושכ שבתם לאחר
 שבעים שנה בבניין ב"ה והאריך להם ת"כ שנה עם חוטאתם
 עד שגלו ונפשו בכל הארצות וכל מקום שגלו שכינה עמהם
 להשגיח עליהם ולהצילם מרעתם לכל תשכח תורתו מורעם
 כדי שיהיה להם שארית לחזור להסיב להם ולגאלם ולא ל
 להגלותם עוד וק' ידאג האדם בכל יום וינער בחורכך בית
 המקדש ואלולי שמו ותורתו בין העמים ויעלה על לבו טקבל
 עליו לקיים כל המצות שיבואו לירו ושיזהר מן העבירות
 שיזדמנו לו

הפרק השני כדיבור ליחדו בפה וכבונה כ' פעמים
 ביום וגם כינאות האל יתעלה ושאר
 העקרים אין צריך לבטא אותם בפה מן התורה ודי בשיאמין
 בהם אמונ' שלימ' עם כל זה ביחוד ה' צריך לבטא בשפתיו וגם
 כי לא השמיע לאזניו וזה מפני כי שנויי העולם ותהפוכותיו
 הם מכשול לפני הספרים להכחיש האחרות והשינוי היותר
 מטרסם בעולם הוא מאז היום לחשך הלילה לזה בתחלת
 כל שינוי מאלו בכל יום אנו מייחדים אותו בפה לומר כי הכל
 מאתו יתעלה והוא עם היותו אחד יוצר אור ובורא חשך ולכן
 אמר הכתוב והי ערב והי בקר יום אחר יום של אחר כי לא
 אמר יום ראשון *

ובן מצת התפלה צריך דבור וכבונה מן התורה כדכתיב
 ולעבדו בכל לבבם העבוד' הוא הדיבור וצריך ליחסר
 בטונת התפלה ובדברים המעבדים אותה בטהרת המקום

וכיוצא בו • ועיקר הטובה תהיה מהגדלת שבחו של מקום
 והודיה על הטובה שהשפיעו להם ג' ראשונות וז' אחרונות
 כי הטובה באמצעות שהן כלל נרכו אין ראוי לגמול לו על
 זה כי להנאתו ולטובתו הוא מכין שירפאהו ה' ויפרנסהו
 ושאר נרכו אבל הטובה האמיתית היא בשבחו של מקום
 לשפ"י הסתוב ולעבדו בכל לבבם כי העבודה לא היא הגדת
 שבחו וסיפור נפלאותיו וההודיה על הטובה שמשפיע לכל
 העולם ובהנריך כוננת הלב והטובה הראויה להתקבל כ
 באמצעות' הוא שיכוין להשתתף לטוב שירפאהו ה' ויפרנסהו
 בכלל כל ישראל הנריכים רפואה ופרנסה וכן כשאר הברכות
 האמצעיות • והטובה בברכות הנהנין יש בה תגמול ויותר
 כי היה יכול ליהנות ממה שלפציו ולא נהנה עד שכרך למו
 שכראו: וברכות ההודאות הן גם כן מהגדלת שבחו של מקום
 ונריכו טובה גדולה וכן ברכת המנ' נריך לבין שהוא עושה
 המטה בשביל שטוה מאתו ית' לא לכוונה אחרת • ואין בכל
 מטות התורה חיוב ברכה כי אם ת' וברכת הנהנין ברכת
 מזון היא מן התור' וזכיר' שבת בקידוש והבדלה ג' כמן התור'
 בכלל זכור את יום השבת ומצות קידוש בבור כפה וכדומה •
 וכן מצות עיבור שנים וחדש' שיאמרו בית דין מקודש החדש
 וזכירת יציאת מצרים כליל פסח בדיבור ובסיפור מן התורה
 וברכת כהני' לכהני' ולסוכממה שחטא ובריו ועזיבת החטא
 ומגלה מד'ם •

ועיקר המטות התלויות בדיבור היא מצות ת' ברכותי
 והצית בו יומם ולילה כי ההנהגה היא עיקר וכמו
 שכתבו ושגגתם לנכין שיהיו רבוי תורה מחולדין בפך ויהיה

למורוה לשמה לא לקנתר ולא להתגל שיקרא ל' או חכם
ולא קודרום לחתוך בה לקמת ממון וכן יזהר במ' דברים
שהתורה נקנית בהן כמו שהן שנויות בברייתא במסכ' אבות
ובבבב התורה כמו שאמרו חז"ל ולא הלכו בה שלא ברע
ברכת התורה על קריאתה שלא היו לומדים אותה לשמה
כפשט הכתוב ולא הלכו בה ר'ל לשמה כמו שפי' הר' יונה
החסיד ז"ל ותורה שבע"פ אסור ללמדה בשכר כדכתיבראה
למדתי אתכם וכו' מה אני כחכם וכו' וכשלמד את בן חברו
תורה שכבת' ושבע' פ' יאמר לו כפי' שאינו נוטל שכר כי אם על
שבת' . ואם אינו לומד אלא תורה שבע"פ לא יקטוב ולא
יתנה עמו שום שכר ואם כותן לו בלי תנאי יקבל אם צריך לו
וילמד כל כך למי שאינו כותן לו שכר כמו למי שנותן לו שכר
ומאד צריך אדם לזהר במצ' תפלה ות' יותר כינו לבין עצמו
ממה שהוא עשה לפני רבים ואכמו שאמרנו על רבי עקיבא
כשהיה מתפלל בינו לבין עצמו היה מאריך היה אדם מניחו
כווית זו ומונאו כוויית אחרת מיד ההשתחיות והכריעו' ולא
היה עושה כך בנבור ויזהר להשלים המאה ברבות ככל יום
שהן נלמדות מן התורה מן הנביאים מן הכתובים .

פרק שליושי במעשה הוא איבוד ע' ושפ' עיר הכרח'
וקידוש השם למסור עצמו למית בשעת
השמד ובלא שעת השמד גם כן אם האדם מכוין להעבירו על
דתו לשמוע דברי נביאי אמת לעשות כל מה שיצוה ומנות
תפילין וציצית ומוזזה וכתיבת ס'ת וס'ת למלך ומילת זכר
ותעבית על כל צרה ושקלים ושכית שבתות ויט' ולכבד
כמאכל ובמשתה ומלבוש ועינוי זה והמטת המחויבות כ'ט
מנה שופר מוכה לולכמגלה נר חנוכ' והנמשך מהן ולהכריז

ולבדוק סימני הסהורי' לאכילה ושחיס' וכיסוי דם ושילוח אם
 ולהשבע בשמו ולשמור מוטא שפתיו בדברים ומצות שכוזר
 ושכערסין ושבורעם * ומצות נדקה ומתנות וראשית הט
 ופריון כבוד ופטר חמור ועריפתו ומצות שבשמה וכוכל
 והכלוות עמהן כ"כ מצות ואזהרו' ובית המקדש וכליו והביאה
 בו והראוי לו וכלתי ראוי ומעשה הקרכנות ותמירין ומוסטן
 ופסולי המוקדשין ויה ומעילה מ' מצות וכ' אזהרות וספר
 קרכנות סמח וחננה ובבטרות ושננות ומחוסרי כפרה ו
 ותמורה מצות כ' ואזהרות י"ט ומה שנכלל בדרך סהרות
 מצות י"ח ואזהרות כ' * וכל אלו המצות שאינן בא לכל חיוב
 קיומם ושאינם כוהנות כזמן הזה כשיקבל עליו לעשו' כל מה
 שננטווה מהקבלה ע"י הקריאה תחשב כמעשה כדכתי' ויעשו
 בני ישראל את הפסח במצוה * וכ' נראה שעשייתה
 היא קבלת עשייה וכתיב וזכרתם ועשיתם הזכירה כמעשה
 ואמר זאת התורה לעולה וגו' כל בזכירת תורת עלה ומכתה
 נחשב כאילו עשאתם *

ובהיות האר' זהיר לכון מחשבתו ודבריו ומעשיו לשם
 שמים ושיג מעלת האל יתעלה * ואפשר לכון
 להן הכתוב של ואהבת את' אלהיך בכל לבך ובכל נפשך
 ובכל מאדך כי האהבה כלל היא להיותו זהיר בכל מה שתלוי
 במחשבה בעקרי הדת בכל מה שנאמר בפ"ה והאהבה בפ"ט
 היא בחיותו זהיר ג"כ בכל מה שתלוי בדיבור המושכל ונמשך
 ממש המדברית ביחוד ה' ותפלה ותת' וכל מה שנאמר בפ"ה
 והאהבה במעשה הוא היותו זהיר בכל מה שתלוי במעשה
 המצות הנצרכות הוצאות ממון הכו' בפרק זה ובחיותו זהיר
 בהן כ"ש שיהיה זהיר במה שאין בו הוצאות ממון ג"כ ונכלל

כלל מ' עשה שכן האדם לקונו בפסוק זה וכן האחרות
 וכללו ב' כמו שיבא אחר זה :

השער השני

במה שבינו לבני ביתו וחביריו

פרק ראשון במחשבה לאהוב רעיו כדכתיב ואהבת
 לרעך כמוך והוא שיסמח בשמחתו
 ויטענר בצעריו ויחשוב בתיקונו ותועלתו וידין אותו לכף זכו'
 בכל מה שיסופק לו עליו ואם יכריע ברעתו לרוננו לחוכה י
 יחזיקהו ולא יסור לו איבה ושנאה ואם הוא ירא שמה
 יחזיקהו יחוש למה שהכריעו ברעתו לחוכה להשמר ממנו
 ואין לבקש רעתו כי אם שיתבדר לו ולמי שיקבל עצתו שהוא
 רודף אחריו להרעלו אז ראשי להרעלו ולהכניעו עד שיעור
 שלא יוכל להזיקו ולא יותר על זה ואפילו כזה העניין ימתין
 עד שיראה ממנו שרוצה להשים בפועל מחשבתו הרעה ולא
 קודם שיהיה גוי ולא עבד והסתכל מה שאח'ל הכא להורג
 השכם להורגו שלא יקדים לרעה לא כשהוא ישכים ישכים
 גם הוא לעמו על נפשו אם לא יוכל להנצל ממנו עד שיהרגנו
 ועל כל זה לא יסמוך האדם על דעתו כי השנאה מקלקלת
 השורה אלא יקבל עצה מקרוביו ורעיו במטה וכל זה
 כשיר' שמה ויזקנו בגוף או ממון אבל כשמבישו או מקלנו
 או מחרפו לא יחוש ויהיה מן העלבים ולא מן העלבים *

הפרק השני בדיבור להיו' רבונו נכחת עם בני ביתו
 וחבריו כי אפי' בדבר מצוה כמו עשרתן
 ערבתן וכו' אמרו שצריך לומר בנחת כ'ס כענייני הרשות
 שהדי עבד עברי שהוא מקנת כספו וכתוב כי טוב לו עמך
 עמך במאכל עמך במשתה וכו' * כל הקו' עבד עברי כקונה
 ארון לעצמו וכל שכן אשתו ובני ביתו שצרי' לחכבם ולא להרע
 להם והנהגתו היא עם שאר אנשי' כל אחר כפי מה שהוא אם
 חברו פחו' ממנו במעשה או יחס או חכמה וכברו ויעריכוהו
 לו כאלו היה שוה לו ואם היה שוה לו בכל אלה ינהג בו יותר
 שאת ומעלה ואם הוא גדול ממנו יסיר ערכו וערך חברו
 ויכבדו כפי מה שראוי יותר ממה שחבירו מכבד אותו ואם
 יש לו מעלה אחת ולחברו מעלה אחרת יעריך מעלת חברו
 יותר ממעלתו וינהג בו כבוד ואל יפתהו יצרו להתנאות על
 חברו ואם חברו אינו נוהג בו כבוד כראוי לו לא הותר לו
 מלכבדו כשימצא אצלו ואם הוא צריך מאיזה דבר מחבירו
 יזהר מעדת החכמה כי היא רעה גדולה לרד' בפיו מה שיודע
 ב'בו שאין ראוי לדבריו ואומר לרשע נדיק ונמר ואדרבא
 חייב להוכיחו לחבירו האהוב אצלו כשראו' שהוא נוטה באיזה
 דבר מדרך היוש' * ולא יוכיח לגדול ממנו כי אם שיתבדר לו בלי
 שום ספק שראוי לתוכחה יאמר לו בדרך כבוד וענוה בכו
 לבינו איני כמוהו אלא כמזכיר לפני כבודך מה שעשית או
 דברת שנראה שהיה בזה אי זה חטא ואם היה אביו או רבו
 יאמר סתוב בתורה וכו' * ואם הוא שני לו או קטן ממנו
 יוכיחנו ולא ישא עליו חטא להלכין פניו אלא בדרך אהבה
 וחסה ככ' הדבר' וכמו סתוב ולא תשא עליו חטא ואם ידע
 לו ערוה יגידנו ולא ישתוק מללמד עליו זכות כמה שצריך *

וגם אם רואה אותו נכשל בד' שיוזק בממונו או בגופו וזהירנו
קודם שיכשל ולא יעמוד •

פרק שלישי במעשה וזהר האר' בבגדי כיתו להנהיגם
בראוי שלא יחטאו ולא יבא תקלה על
ידם כי קלקלתם תלויה בו וכמו שאמ' מי שרואה יונא לתרכות
רעה ואינו מוחה בידו שהוא מן הדברים המעבבים התשוב' •
וכן לשאר אנשי ביתו וצריך להשתדל שיהיו זהירין במצות
ולא יסרידו בזמן עשייתם אלא ידריכם וילמדו לעשות דרך
ה' וכמו שכתוב לאברהם כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו
ועמר ויותר מהמה וזהר באשתו לכבדה ביותר ממה שיש לו
שהיא תלויה בו והוא תלוי במי שאמ' והיה העולם כמו שאמר
על פסוק יכלכל רבריו כמשפט ויזהר בענותה ושלא יונה
אותה בדברים ובהפרת כדריה וכל שבינו לכינה •

וכן מה שבינו לחבריו במעשה במילות חסדים כל מה
שנכלל בפסוק והלכ' בדרכיו ולהשיב נולתם ואבדתם
ותת שכירותם בזמנם ושילום הזיקם וכמו' הצדקה בכל יום
כפי יכולתו והלואה לעני • וכל מה שראוי לכהגים וללוויים או
לאמללים שהוא ממון שאין לו תועהים וכביכור ת'ח בכל יום
ישתדל לקום מפניהם להשכימו בב' קודם כי אם ויתאבק
בעפר רגליהם: ולא יערער עליהם ולא ינגד בשום עניין
כלל אלא יחזיקם בדיוכור וכמעשה ויועילם בכל דבר ויזהר
האדם שלא יבא על ידו נזק לשום אדם לא בדיבורו ולא מ
מעשיו ולא מדבר שהוא שלו או נמשך ממנו וכמו שאמר
מאן דכעי למהוי חסידא לקיים מילי דאבתי וברכות ונזיקין
שלא ימח בריותיו וחיותיו ועפותיו במקום שיוזקו לאחרים
או לממונם ולא ישליך שום דבר שימשך ממנו היוזק לשום

מקום שיוכל האדם להנזק ממנו הוא או ממנו ואפילו יפקיר
 אותו רכב והאדם שדבריו נשמעים לרכים ישתדל בתקנתם
 וירחיק נזקם ויכניע ידיו העזבים לא ישא פני גדול גם לא
 יחפה על קרוביו ומיודעיו ויחזק ידי המסויעים לרכב מטה
 אפילו אינם קרובים לו והכל לשם שמים וכל מה שידבר בעני
 אנשים או יעשה יחשוב בלבו אם הוא ישר וטוב בעיני ה'
 ואם היה עושה הדבר ההוא כינו לבינו *

נעילת שערים

להתייחד בבית השם ית'

פרק ראשון כשיתסין האדם וישתדל יוכל לקיים
 ברכו הימים קרוב לשלשים מנות עשר
 אחד להעלות על לבו בכל יום ולבטא בשפתיו שיש אלוה מתי
 דכתיב אנכי ה' אלהיך • כ' ליחדו פעמים בכל יום ושאר
 העקרים הנזכרים למעלה המסתעפים מאלה • ג' מנות
 אהבת ה' שיחשוב האדם בכל יום ויתבונן במצותיו ומאמריו
 ופעולותיו עד שישיג ויהנה בהשגתו ויאהבה' וכמו שדרשו
 בזפרי • ד' מט' יראת ה' שיפחד וירא ממנו בכל עת ובכל
 זה אזהרה למוציא שם שמי' לבטלה כמו שאמר פ'ק דתאור •
 ה' מנות קידוש השם לפרסם האמונ' האמיתית בעולם ולא
 יפחד ואם יכריחוהו לכפור ומסור עצמו למיתה כדכתיב ו
 ויקרשתי וגו' • ו' להדמות לו כפי היכולת בצמילו' חסדים
 כמו שדרשו פ'ק דסוטה על אחר ה' אלהיכם תלכו וכן כל שאר
 הדרכים

סדרתם הטובים האמצעיים לא בקצות. ו' להדבק בחכמים
 סדתיכו וכו' תדבק ואמרו הדבק בחכמים להתחבר עמהם
 בכל מיני חיבור באכילה ושתיה ולעשות להם פרקמטיא ו
 ולהתאבק כעפר רגליהם. ח' לאהוב רעים ברכתיכו ואהבת
 לרעהך כמוך לספר שכחו ולחוס על ממונו ועל כבודו כמו על
 שלו. ט' לאהוב גרים ברכתיכו ואהבתם את הגר להוסיף בו
 אהבה על אהבת רעים בהשגחתו עליו כגרכו ותיקונו.

י' להזכיר רעים ברכתיכו הזכיר תוכיח בין חטא למקום
 או לו יזכיר אותו כלשון רכה וכנחת. יא' ללמוד תורה
 וללמדה ברכתיכו והגית בו יומם ולילה ושגנתם לכריך.

יב' לכבד ת"ח ולקום מפיניהם ברכתיכו מפני שזכה תקום.
 יג' לשוכ טעמוטה ודיו מאשר חטא בכל יום אפילו
 מחטא קטן שאינו ניעל ממנו בכל יום ויזכר חטא נעוריו
 ויכלם וישוב. יד' להתפלל בכל יום. טו' הכהן
 שיברך את ישראל וישראל יקבלו ברכתו ולא יאמר מה
 יועיל ברט הדיוט זה והרי הם בכלל המצות. יו'

תפילין של ראש. יז' תפילין של יד: יח' מזוזה ובכל
 יום שהיא קבוע בביתו מקיים מצוה. יט' לכתוב ס'ת
 ובקנות האדם ספרים שהם פירו' לתורה שבכתב והיא תורה
 שנע'פ מקיים מצוה זו בזמן הזה כמו שכתבו המפרשים ז"ל
 והרי הוא במקיים מצוה זו בכל יום שיש לו ספרים לו לקרות
 בהן. כ' מצות ציית. כא' ברכת מזון ומקיים מצוה זו
 בפעמים ביום. כב' מצות המילה ומצוה זו על האב ואם
 אין אביו בעיר ישתדל האדם הרורף אחר המצות למולו או
 להיות לו סנדקום על ידי כד ונחשב לו כמקיים המצוה.

כג' מצות עקה. כד' מצות חלה. כה' הלואה לעני.
 כו' מתנות זרועות. כז' כיבוד אב ואם. כח'

וראתם ואם אין לו אב ואם בכל יום שיבא לידו לחזכרם
 וזכרם לברכה כי זה בכלל כיבור ומורא הריב"ח מטת עשה
 שבהשתדלות יוכל האדם להשיגם ברוב הימים וסימנם כ"ח
 מעשיו הצד לעמו וכיום השבת ניתוספו לו כ' מטת עשה
 שבייתה מהמלאכה ולקדם את ימי השבת במקום כ' מטת של
 תפילין הנמנעות בשבת וכיום הכעורים כ' עינוי ושבייתה
 ממלאכה בפסח ה' שבייתה כ"א שבייתה בשביעי השבתת חמץ
 אכילת מצה סיפור נס' וכעצרת שבייתה ובר"ה שבייתה ושופר
 ובסוכות שבייתה כ"א שבייתה כ"ח וסוכה ולולב ומנות קידוש
 החדש דכקעין בקביעה דירחא לחשוב כפי החשבון ה'
 המקובל מ'ר הלל יום שיחול בו כל ר"ח ושאר מועדי ה'
 ושנת העיבור ומונה נלקחה על כל צרה שלא תבוא ומט' שקלי'

אינה מוהגת בזמן הזה :

ואם ישתדל האדם בכל יום יוכל לקיים מן המצות
 הנוהגות אותן שיבואו לידו מטת שחיט כשירה
 לאטל בשר ישחוט אב יבנה שלוחו שיטחוט לו מה שיאכל
 ונחשב כעקיים מנוה זו * וכן מטת כיסוי דם חיה ועוף
 וישמור מינא שפתיו במה שנשבע או נדר או בכל נדריו ה'
 הקדש ונחשב לו קיום מצוה זו ויפר נדרי אשתו וביתו אם
 ראוי שיפר אותם ואם יהיו לו נאן יתן ראשית הגז ויפדה בנו
 בבור וינדיק מאזניו אם הוא נושא ונותן וישפט בדרך אם
 הוא שופט ואם ימנא אברה לחכירו וחיזרנה לו ומצ' מעקה
 ותאייב בביתו ופרקה וטעינה ושכר שכיר בזמנו והחזרת
 משטן והלוואה לנכרי ברכית לדעת הר"ס ז'ל וננישח לנכרי
 על ההלוואה ועדות בבית דין אם ירע לחכירו ויבקש ממנו
 ושילוח אש קן וכל מצוה מאלו שאינן מצויות בכל יום ישתדל
 שיבא לידו ויעשה לשם שמים ומטת קידושין ופייה ורביה

אם יוכה האדם לא יתחייב בקיומם כי אם פעם אחת ככל
ומיו לכד אם יורמן לידו מנות יכנס וחליטה והצרושין קסין
וכשיש סבה מקיים מנה לגרסה בכתב ובדיני התורה ובזאת
יתהלל המתהלל שיסתדר לקיים ככל יום כ"ח מנות מאלו או
מה שנכלל בהן ומה שנמשך מהן * ומי שזכה בכזר התורה
יהיה משתדל ג' להיות ניכר ומובדל משאר העם וכחכמתו
ובדעותו ובדיבורו וכל שאר צרכיו ויהיו כל מעשיו נאים ו
ומתקנים לשם שמים.

פרק שני, כשיחפש האדם על כלל כל המצות ומצא

כי רוב הניכר ממנו עשה ולא תעשה הם
ג' יווה כינו לבין קונו במחשבה כדבור וכמעשה להם כמו
ת"ק מנות עשה ולא תעשה ותשלום התר"ג הם כינו לבין
חבירו ב' האופנים ולפי שרצה הקב"ה לזכות את ישראל
לפיכך הרבה להם תורה ומצ' כמה שבינו לכנס ממה שבין
אדם לחבירו כי המצות שבינו לקונו אינו יכול להשמיט מ
מלעשותם כלל מה שאין כן ברוב המצות שבין אדם לחבירו
שאם רצה האב או הרב למחול על כבודו כבודו מחול ואם
רצה חבירו למחול לו על עלבנו או על גלוגם כן מחל ומזה
הגר יס ויתר לעושה מנה שבינו לבין קונו שהוא עשה אותו
בחיוכמן המטה שבינו לחבירו שיכול לפעמים להנצל ממנה
כנזכר וכן מצד כי הפי' ש' מנה שבינו לקונו אינו מקוה שכר
וסוף השכר לבוא כעב' כ' ושעה מנה שבינו לחבירו אפשר
שיטרוף למחשבתו תגמול מהאיש ההוא או שיטרוף הוא לו
פעם אחר' ויעש' גמלין זה לזה ולזה צריך ללכת ולטהר כוונתו
שמהיה עשייתו לשם שמי' וכמו שאמר הכת' וינונוה לעשות
את כל החקים האלה ליראה את ה' אלהינו והם המצות שבינו
לקונו וצריקה תהיה לנו כי נשמור לעשו' את כל המצות הזאת

לפני ה' אלהינו. הכ המצות שבינו לחבירו שהם צדקה לנו
 ולזה אמר לפני ה' אלהינו שתהיה השקפתינו וכוונתנו
 לפניו לא לשום תגמול מחברינו. ואמר במטה שבינו לקונו
 את כל החקים שהם רבים ורובם נכיתר טעמם וכמה שבינו
 לחבירו אמ' כל המטה שהם מועטו' בערך א' האחרו' כנזכר.
 וגם טעם רובם נגלה ומפורסם שהם ישוב העולם ותיקונו:
ורבה ראוי לרעת כי קיום כל כלל מצות התורה תלו
 בזמנינו מתחלפים זה מזה כי כהיות ישראל.

על אדמתנו ובבנין בית המקדש אפשר בכל זמן שיתקיימו
 המצות והאזהרות שאין להן זמן קבוע כרוב המצות התלויות
 בארץ ובמקדש ובמאורעות שבאנשים החטאים ונדרים כ
 וטומאות וטהרות אבל התלויות בזמן קבוע לא ישלמו אלה
 בהנעת זמנם כי כלכל המצות שאפשר קיומם בכל יום ככל
 הנזכר בפרק הקודם יש בזמן הכית בכל יום מטה שבקרבנו
 תמידין וקטרת ונרות מנורה וזולתם האזהרות ותלויות
 בהן. וכיום השבת מוספין. ולחם הפנים וכר' מוספין
 ובתשלום השנה מצות שקלים ומוספין כל המועדות וכל ה
 הקרבנות התלויות בהן ובשנים או ג' שנים מצות עיבור שנה
 הנכללת בכלל המצות קידוש החדש. ובשנה שביעית מצות
 תלויות בשמיטות הארץ ושמיטת כספים ופרשת הקהל.
 ובתשלום חמשים שנה המצות התלויות בשנת היובל נמצא
 שאי אפשר שיתקיימו כלל כל המצות עד תשלום חמשים שנה
 ולזה יתואר כלל הזמן הזה בשם עולם דכתיב ועבדו לעולם
 כי העולם לא נברא אלא בשביל התורה.

ובזמן הכית אי אפשר לשום שלם לקיים כלל כל
 המצות כמובן ולהשלים חובת איבריו וצדקו או חובת
 כל שם ומוט שנת החמה כי יש מצ' תלויות כבהני' ובגדרים

מטת שכנויר ויש תלויות כטומאות וטהרות וכדברים לנא
 וישנם כל ארס ושור הנדחת וכית המנוגע לא היו ולא עתידו
 להיות ואין דרך להשלמה קיוס כלל המטת כי אם בקבלתם
 עליו על ידי קריאתו כמו שנאמר פ' גמן השער ה' א'

כמו כן בזמן הזה יוכל כל שלם על דרך זה לקיים כלל כל
 מטת עשה ולא תעשה המטת התלויות בכל יום
 מה שיוכל לקיים מהן בפועל יקיים ומה שלא יוכל יקוי' כלל
 המטת ויכל עליו לעשותה כשתבא לידו בהשתדלותו ו
 והאזהרות המטיות כל שהיה יכול לחטוא בין במאכל בין
 בעריות בין בכל דבר שיאנה לו וישב ולא עשה תחשב לו
 כמקיים אותן אזהרה ויקרא בכל יום כלל ז' מטת שתלויות
 נקרבן בכל יום תמידין אש תמיד אזהרת כיבוי אש הרמת
 הדשן קטרת נרות חביתו כג' כמו שסדרות בהלכות תמידו'
 לרב ז' וכיום שבת מוסף של שבת ומטת לחם חסנים וכיום
 ר' ח קרבן מוסף ובאעזרות הקרבנות התלויו' בהן כמו שהן
 סדרות בהלכות הנו' בר' ח אדר מטת שקלים וספיר העומר
 כליל ב' של פסח ומטת התלויו' בקרבן פסח וקראס בערב
 הפסח מחטת ולמעלה ומטת של פסח ב' בר באייר כמו ש
 סדרות בהלכות קרבן פסח יו' מטת ואזהרו' עם בשר טונה
 וכיום כיפור סדר כל היום והוא מנחה א' בהלכות יו' וכל
 שאר המטת והאזהרות יקר' כוללן בתוך השנה בספר הרב
 ז' או בקריית ספר שהוא מחובר על סדר הרב ז'.

והנה בהלכות עז' וחקות הנגים יש מ' אזהרות וכ' מטת:
 ובספר כסים יו' ובספר קדושה שכעים ובספר
 הפלגה כה ובזרעים שכעה וששים ובספר עבוד ק' ג' כלליו
 טהור של תמידין ומוספין ועבוד' יום הכפור' ובספר קרבנו'
 ל' עס' של קרבן פסח ובספר טהרה עשרים ובגויקין לו'

במפרקנין י'ח • ובספר משפטים כ"ג • ובספר שופטים ע"ד
לכר מה שנכלל בדיוני ממונו' או קנ' מהמט המנויו' והאזהרו'
כל אלו המטות והאזהרות ישתדל שיושלמו לו קריא כללן בכל
שנה ואם יוכל בכל רגל נמל'שכל' שנה ושנה יקיים כל המט'
קנתן בפועל וקטנן בקריא' בזמנן וקבלת עשייתן ואותן שאין
להן זמן קבוע בשנה בקריאתן בפחות פעם ח' בשנה בקבלת
עשייתן תחשב לו כעש'ה ולא יחסרו לו כי אם י'ז מטות ש
שבשמה יכיוכל ואם יש לו קרקע בארץ ישראל יקיים מה
שיוכל בשנת השמטה ומה שלא יקיים בפועל יקרא כלל דיוני
חמטה כגו' • וכן פרשת הקהל יקרא בסוף השמטה כשהיה
קורא אותה המלך ומטה שביוכל אין ידוע לנו שנת הוכל
איוו' היא ולכן יקרא אותי בכל שנת השמטה שהיא ספק שנת
יוכל למד שנת מט עולה לכאן ולכאן נמצעל דרך זה באקיים
כל התרי'ז אטות פחות י'ד בכל שנה והי' ושלמס בשנת ח
השמטה כגו' ובהיות האד' זהיר בכל זמן יקוי' אהבה' ויראת
לעבדו מאהבה ברכתיב ואהבתי את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל
נפשו ובכל מאדך בכל לבבך ביער טוב וכיצר הרע להכניע
אותו כשיתאווה ויחמוד גול ועריות וככל נפשך לענות נפש
המתאווה לאכול אסורי מאכלו' • ובכל מאדך להתיאש ממונו'
כשיפסד בקיום או זו מטה או כישבו שלא לעשות עבירה •
פרק שלוש הכוונה בתפלה היא העיק' וזולתה יראה
כניף בלא נשמה ועכ"ז לא יחשב מי ש
שהתפלל בלי טוונת מלה כמה כמוציא שם שמים לבטלה
שא' כי ענש האדם יותר בתפלותיו וברכותיו ממה שישתכ' כי
אי אפשר אפילו לשלמים המטונים לכיון בכל הברטות וכמו
סנוכר בתלמוד אלא כיון שהתפלל האדם וכרך לנאת ידיו ח
חובתו יבא גם כי לא כיון כל הכוונה הצריכה והדי אמרו חל

י ב

ואכלת ושבעת וברכת ואפילו מדומדס שאינו יכול לבוין וכל
 שלא הצע לשכרותו של לוס תפלתו תפלה וכן אנו אומרים
 בתפלה שומעת תפלת כל פה ר"ל שלא נתכוון אלא שהנחיה
 כפ' לשום חובה לכד היא נשמעת כפרט ממי שאינו מכין
 ואינו יודע לבוין במדומדס ושתוי וגם כ' כל תפלה שאינה
 בכוונה אינה תפלה כדכתי' ולעבדו בכל לבבכם כיון שמכוין
 לצא' בה ידו חובה היא תפלה אם אינו יכול לבוין יותר והיטל
 לבוין אין תפלתו תפלה רטויה כלי כוונה שלימה.
 ולכן וזה האר' בתפלתיו וברכותיו בכל יום שיהיו בכוונ'
 כפרט חתימ' הכרכות שיש בהן שם שמ' וכל ברכות
 הנהנין וברכת המטות וחוראות שיש בהן שם ומלכות ונריך
 הארס לבוין מחשבותיו בשעת התפלה והברכות ולפנות. מ
 מחשבתו בדברי חול ואפילו מדברי תורה כדי שיוכל לבוין
 וקודם תפלתו ישכ מעט להשקיע מחשבותיו ויחשוב כי הוא
 עדין לבוין בתפלתו ואחר כך יתפלל או יברך ואם תבא לו
 שום מחשבה באמצע תפלתו ישחוק עד שיסירנה מלבו ואם
 יפנה לכו מכל מחשבות המעכבות הכוונה יעשה אי זה הרגש
 במפניו בכל חתימת ברכה כדי שיוכל לבוין וכיון שמניח הארס
 ידו הימנית על השמאלית בשע' תפלה ירחוק כמדלו הימני
 על ידו השמאלית בכל חתימה ברכה או ינענע מעט גופו
 כמדת מזכירת השם שכתומה כדי שיזכור לבוין כבאה
 אחרת ויחשוב אחר תפלתו אם לא כיון כבולה ינטער ויזהר
 וישים בלבו אשר לא יתגאל בטומאת המחשבות פעם אחרת
 ואם יצטר' לעגוש עבמו כמעט מן המאון כפי מה שהו' על כל
 ברכ' שלא יכוין בה גם זה יהיה עזר וסיוע לשיכו' פעם אחר'
 ובבר' שבו ושכובע יעש' חשבון עם נפשו אם כיו' בתפלתו

טרבותיו ואם נזהר בכל מה שנזכר בנ' הפרקים של מחא
 הרמת המכשולות ובמה שלא נזהר יקבל על עצמו להיות נזהר
 לשבוע האחרת ויתורה מיד בלילה שירע שניכ' על איזה דבר
 ממה שנזהר ויזכיר בוידויו הדבר אשר נכשל בו כדי שיתכייס
 מעצמו ולפעם אחרת * וכן יחשוב עם נפשו ולכל שבוע אם
 קיים כל מה שחייב לקיים ולעשות במחשבה כדיבור במעשה
 כמה שבינו לקונו ולחבריו בכל מה שנזכר בשני השערים *
 לכן אם נעל' השערה בעד ונתיחד בבית ה' ליראה אותו
 לקיים בכל יום הכ"א מצות הנזכ' או רובם כבזכר כפ"א מנעילה
 שערים לך כמה שנזכר בפרק שני במצות שאפשר לקיים
 זולת המצות המנויות בקריאה 'ובקבלה כנזכ' * וכן מה שנזכ'
 בפרק זה בהמצאות הכוונה ויזכיר בכל שבוע פעם אחת כל
 מה שכתוב באיגרת זו על פה או בקריאה כדי שיהיה זהיר
 בכל * וה' ית' יתרכנו לעבודתו אמן :

בריך רחמנא דסייען מריש עד כאן *